

TÕRVA KESKVÄLJAKU JA LINNARUUMI ARHITEKTUURIVÕISTLUS

SELETUSKIRI

Ideekavand **MULGI KUURORT**

IDEE

Valgamaa ürgsete jõesängide vahele asetunud Tõrva linn leiab oma kuju maapinna kurvulistest vormidest. Need katkestavad, ühendavad, seovad, lõimivad erinevaid linna komponente. Selline aluskude võimaldab naturaalselt väikelinna toimimist. Võttes arvesse võistlusala suurust ja linnalise asukoha varieeruvust keskusest kuni ürgse looduseni ei ole võimalik seda kõike ühtse linnalise disainiga üle valada. Sekkumine peab olema fokuseeritud ning asukohale vastav.

Mõnede arhitektuuriajaloolaste poolt peetakse esimeseks inimtekkeliseks ruumiks lagendikku metsas. Selline väga jõuline tühja ruumi loome võimaldab inimesel ühelt poolt saavutada võit looduse üle, kuid teiselt poolt saab ta seetõttu ülejäänud metsa alles jätta. Win-win suhe. Tänu selgepiirilisele tühjale ruumile saab ülejäänud ruum jääda pargile, metsale, niidule.

Pakume välja kolm erinevat sisselõikelist tasandit:

- 1) väljak – kõige linnalisem
- 2) plats – looduse ja linnalise vahel
- 3) lagendik – kõige looduslikum

Kuigi sekkumiste loogika – avar ruum vs loodus – on sarnane, on nende puhul kasutatavad elemendid, materjalid, katendid erinevad. Linn on lõiganud funktsionaalseid saari loodusesse, loodus omakorda tunginud peaväljaku äärde. Selliselt on võimalik vältida „valglinnastumist“, amorfset linna ja maa segu, kus nii loodus kui ka linn ei saa tegelikult aru, kus on kumma koht.

MAASTIKUARHITEKTUURNE LAHENDUS JA LOGISTIKA

Funktsioonid paigutatud ja peidetud looduse sisse ning selgelt piiritletud tugeva kujundiga väljakud tekitavad erinevaid ruumilisi situatsioone ja meeleolusid. Samuti kulgemine ühest punktist teise on omaette elamus, kus saab nautida varjuliste ja aeglaselt kulgevate pargi promenaadide vaheldust aktiivsete fookuspunktidega.

Tõrva peaväljak asub vana kõrtsihoone ees, olles ühest küljest piiratud kõrtsiga, teisest küljest kaubamajaga, kolmandast küljest pargiga ja lähedal asuvate puumajadega. Neljandast küljest piirab väljakut bussiootepaviljon ja bussipeatus lõpetades selgelt väljaku Tõrva jaoks olulise funktsiooniga ning lõigates väljaku lahti parkimisplatsist nii Nooruse pargi kui ka kaubamaja kõrval. Bussipeatus on selgelt kõige olulisema koha peal olles samal ajal funktsionaalne – inimene saab bussi oodata otse väljakult ja joosta bussi peale ületamata autoteed või parkimisala. Bussi peale saab ka otse pargialalt, ning see on lähedal ka parklasse oma auto parkinud inimestele. Parkla asub bussipaviljoni ja vallamaja vahelisel alal lõigates ära tüki vanast Nooruse pargist. Seal on mugav parkida nii väljaku, bussijaama, pargi kui ka vallmaja külastajal.

Väljakult alguse saava pargiala sees on veel kaks väiksemat platsi. Üks neist, mis võtab enda sisse ka vana ajaloolise alajaama torni on turuväljak. Alajaama torni funktsiooniks on ette nähtud väike turgu elavdav pagari kohvik ja pagari töökoda. Turu väljakule võiks avaneda ka kalapood. Väiksem väljak on olemasoleva koha peal Nooruse pargi sees, see korrastatakse ja muudetakse kujunduselt kogu ala silmas pidades terviklikuks.

Vallamaja esise olemasoleva väljakuga tehakse sama – see korrastatakse terviku printsiipe järgides. Väljak laieneb kalda poole, teisele poole vallamaja, kust avanevad imelised vaated veele.

Paisjärve saartel asuvad kaks terrassi koos paviljonidega, üks abiellumise paviljon, teine paadilaenuvõtte ja suvise kohviku paviljon. Terrasside ehitamine saartele ja kohviku rajamine ühele neist elavdab saari, mis võiksid tulevikus olla kasutusel ka kui head pikniku pidamise paigad.

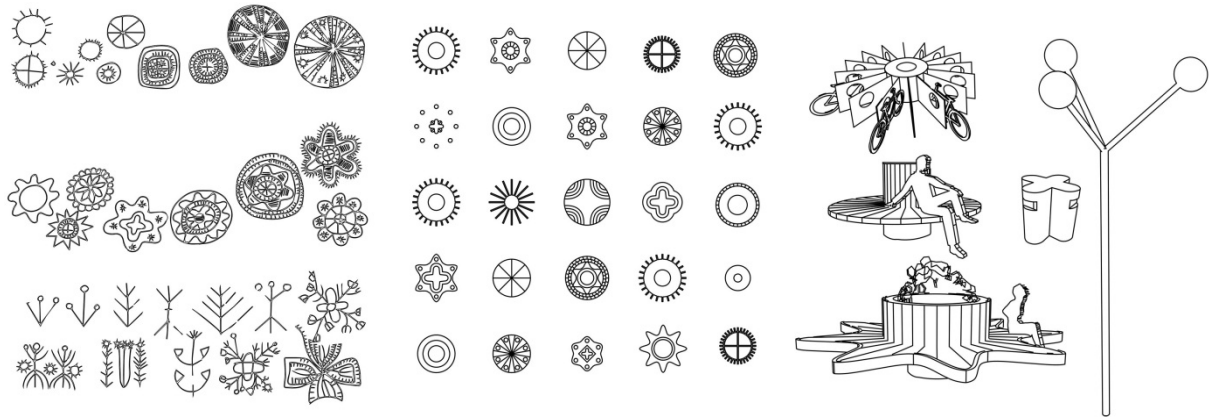
Ülejäänud väikesed tegevusväljakud on männikoore multši, muru või puistekattega vastavalt seal aset leidvale tegevusele. Üks platsidest on lõkke tegemise kohaks, üks laste mänguväljakuks ja üks spordi väliinventarile. Olemasoleva Vabadussõja monumendi plats korrastatakse ja seotakse tänavavõrguga.

VÄIKEVORMID

Üldine mõte

Rahvapärimuse edasikandmine ei pea seisnema üksnes muuseumidesse kogumises. Pärimusega on nagu iga teise teadmise, et kui seda aktiivselt ei kasutata ja see ei ole igapäevaelus sees, siis see lahtub ja kaob uute kultuurikihistuste alla.

Avalikul ruumil on see teatud jõud, jõud mõjutada nii heas kui halvas. Raiudes mulgi kultuuri üheks põhisiseks oleva arhailise mustri väljakute väikevormidesse, lampidesse, sillutisse saame luua ruumi asemel kultuuriruumi, mis talletab ja kannab edasi, pakkudes tausta kõikvõimalikele üritustele ja sündmustele.

Paviljonid

Üheks oluliseks komponendiks suures pargimaastikus on koht, kus saaks vajadusel vihma ja tuule eest varjuda ning heal juhul ka tassi teed juua. Varjumine ei pea tingimata olema koheselt sooja ruumi, vaid võib olla ka lihtsalt koht kaetud väliruumis. Sellest vajadusest lähtudes on kõigile paviljonidele (pulmapaviljon, paadisadam/kohvik, bussiootepaviljon) tehtud suurelt üle katuse ulatuvad räätad. Räätad toetuvad peenikestele postidele, luues paviljonide ümber suletud ja avatud ruumi vahelise olukorra.

Pulma- ja paadisadama paviljon on plaaniliselt ringile ülesehitatud, harmoneerudes suvituslinnaliku vormiloogikaga.

Bussijaama paviljon on palju enam ratsionaalsusele ja funktsionaalsusele baseeruv, raamides peaväljaku ühte serva ning eraldades oma pikliku vormiga väljakut ja parklat. Bussijaama paviljonis asuvad ootesaal, kiosk ning avalikud wc-d.

Tõrvatilk

Otsides linnale sümbolit, mis võimaldaks Tõrvaga luua nii keelelisi kui vormilisi seoseid, pakume välja rajada B alale Tõrvatilga skulptuur-purskkaevu. Materjalina sobivad poleeritud tume kivi või metall. Vette kukkunud tilk omab väga dünaamilist vormi, tõmmates külastajaid nii lähedalt kui kaugelt.

Sild

Silla lahenduse puhul on lähtunud olemasolevatest sildade motiivistikust, jäädes suhteliselt lihtsaks ning ühele ilusale kaarjoonele ehitatuks. Silla piire on valgest liimpuidust sõrestik, mis on samal ajal nii kandvaks elemendiks kui ka käsipuuks. Sõrestiku kergus sobitub suvituslinna üldise atmosfääriga. Silla pinnaks on tume laudis, mis loob piirde kena kontrasti.

Pinnakatted, kujundus

Väljakute puhul on kasutatud erinevaid sillutuskive, et tagada väljaku mitmekesisus, jaotumine ja suure väljaku puhul ka seal paikneva Mulgi mustri loetavus. Väljakud on ääristatud selgelt eristuva 1m laiuse ribaga. Riba on peaväljaku ja parkla puhul teine sillutuskivi. Turuväljaku, Tilgaväljaku, Nooruse pargis paikneva monumendiväljaku ja Vallamaja väljaku puhul on riba kohati ka pink. Võistlusala C osas on platsi muust loodusest lõikav riba hekk või terrassi puhul betoonkivist ääristus.

Pargi- ja kergliiklusteed on kõik heleda puistekattest pinnad. Uute pargiossa tekkivad murusaared ääristatakse metall lehega.

HALJASTUSE PÕHIMÕTTELINE LAHENDUS

Nooruse parki kärbitakse ja vormitakse ümber. Praegune Nooruse park lõikab linnaväljaku pooleks, tekib vastandus pargi ja väljaku vahel. Uus park astub pika sammu lähemale linnaväljakule lõigates sellest tüki haljastuse tarbeks. Nooruse pargis kärbitakse puid, võetakse maha ja istutatakse uusi. Mida rohkem liigub park linnaväljaku suunas, seda madalamaks läheb haljastus. Peaväljaku veerel on valdavaks lilleklombid ja põõsastikud mõne üksiku puuga. Väljaku veerel on oluline hoida mõned muruplatsid tühjana, kus inimesed saaksid pikniku pidada ja lapsed mängida – istuda murul ja olla samal ajal Tõrva keskväljaku sündmuste keskel. Haljastus kasvab ja tiheneb vana Nooruse pargi

suunal, pakub erinevaid elamusi pargi, platside, väljaku, vee, saarte ja terrasside ning nende äärese vahelduva loodusega.

Haljastuse põhimõtteline lahendus jääb looduslikuks, rõhku ei panda pargi geomeetrilisele kujundamisele. Kasuks tuleb haljastuse lohakas ja metsik käsitlus.

Võistluse C alal sekkutakse loodusesse nii vähe kui võimalik. Lagendikele ja tegevusplatsidele leitakse looduses võimalikult loomulik koht.

TEHNILISED NÄITAJAD

Ehitusalune pind kokku –	350 m ²
Brutopind kokku –	115 m ²
Uued väljakud kokku –	4300 m ²
Uued jalakäiguteed –	1563 m ²
Parkla –	2830 m ²
Istutatav muru –	2320 m ²
Männikoore kattega väljakud –	380 m
Maksimaalne parkimiskohtade arv –	84 autot, 3 bussi
Maha võetud puud -	31